ÎN LEGĂTURĂ CU IOTACIZAREA VERBELOR ROMÂNEȘTI

DE

ION CALOTĂ

O chestiune care prezintă un irteres deosebit pentru morfologia verbului românesc este așa-numita problemă a iotacizării.

În legătură cu denumirea de iotacizare, vezi G. Ivănescu, *Problemele capitale ale vechii române literare*, Iași, 1947, p. 302—303, nota 1, care arată, pe drept cuvînt, că termenii *iotacizare*, *disiotacizare* sînt improprii, între altele pentru că denumesc fenomene fonetice, în timp ce, în cazul nostru, cel puțin pentru unele situații, este vorba de un fenomen morfologic, analogia. Cum, însă, în ciuda criticii aduse, termenul iotacizare s-a impus în literatura de specialitate, fiind întrebuințat și după 1947 de lingviști ca Sever Pop, *La iotacisation dans les verbes roumains*, în *Mélanges Mario Roques*, vol. III, Paris, 1952, p. 195 și urm. (republicat de Sever Pop în vol. *Recueil posthume de linguistique et dialectologie*, Gembloux, 1966, p. 281—315), Iorgu Iordan, *Limba română contemporană*, București, 1954, p. 456 nota 2, Alf Lombard, *Le verbe roumain. Étude morphologique*, tome II, Lund, 1955, p. 993 și urm., Al. Graur, *Tendințele actuale ale limbii române*, București, 1968, p. 208 și urm., folosim și noi această terminologie impusă prin uz, cu toate că în tratatul academic de *Istorie a limbii române*, vol. II, București, 1969, p. 259, găsim întrebuințat termenul *iodizare*.

După cum este în general admis astăzi, înțelegem prin iotacizare fenomenul de alterare a consoanelor *l*, *d*, *n*, *r*, la care Sever Pop[1] a adăugat și pe *l*, iar noi[2] am adăugat și pe *s*, pe baza formelor (eu) *ieș*, (eu) *beș*, pe care le-am descoperit în graiul rudarilor din Oltenia, ca fenomen aproape general. Întrucît aceste forme nu pot fi decît etimologice, ele sînt arhaisme păstrate numai de graiul rudarilor. Iotacizarea lui *s* a dispărut de timpuriu din graiurile dacoromâne, formele iotacizate fiind înlocuite cu cele refăcute analogic, dar este cert că fenomenul exista în graiurile din Transilvania sud-vestică în momentul cînd rudarii au învățat românește și chiar în momentul părăsirii acestei zone și al sosirii lor în Oltenia, pe la începutul secolului al XVII-lea. Din afirmația acad. Al. Graur (*Tendințele actuale* ..., p. 207), „nu mi-e clar pentru ce nu găsim exemple de *s* atacat, verbele latinești ca *exeo*, *uissio* neavînd în românește urmași cu *ș* la persoana I", rezultă că acest arhaism este

[1] Sever Pop, *La iotacisation dans les verbes roumains*, în vol. *Recueil posthume de linguistique et dialectologie*, Gembloux, 1966, p. 296—297; în continuare, referir-le se vor face la acest volum.

[2] Ion Calotă, *Graiul rudarilor din Oltenia*, rezumatul tezei de doctorat, Craiova, 1974, p. 26 și urm.

BDD-A24092 © 1985 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 16:59:36 UTC)

necunoscut limbii scrise sau altor graiuri dacoromâne. Sever Pop, *La iotacisation...*, p. 313, în capitolul VI, *Les autres consonnes*, lasă să se înțeleagă că o formă *ieș*, de persoana I, trebuie să fi existat, iar de la aceasta s-a refăcut forma *ies*: „On retrouve des traces de cette forme: ar. *baș* 'je baisse', du lat. *basio* (REW, 3, 971); dr. *îngraș* 'j'engraisse', du lat. **ingrassio* (REW, 3, 4 427); dr. *ies* (de *ieș*) 'je sors', du lat. *exeo* (REW, 3, 3 018)". Cu toate acestea, nici S. Pop nu trece consoana *s* printre consoanele iotacizate. În cele șase consoane (*t, d, n, r, l,* și *s*) se termină radicalul unor verbe latinești de conjungarea a II-a și a IV-a, care, sub influența lui iot următor din *-eo, -io* de la persoana I singular, se transformă după cum urmează : *t* > *ț* (*sentio* > *simț*[3], *d* > *ḑ* > *z* (*audio* > *auḑ* > *auz*), *n* > *ń* > *į* (*venio* > *vińu* > *viįu*), *r* > *ř* (*morio* > *morįu* > *mori*), *l* > *l'* > *į* (*salio* > *sal'u* > *saįu* > *saį*), *s* > *ș* (*exeo* > *ieș*, *uissio* > *beș*). În astfel de verbe, de conjungarea a II-a și a IV-a, iotacizarea a avut loc prin evoluție fonetică normală. După modelul acestora, prin analogie, și unele verbe de conjungarea a III-a și-au constituit, la persoana I singular, o formă verbală iotacizată, introducînd între radical și desinență una dintre vocalele caracteristice conjugării a II-a sau a IV-a, ele rămînînd totuși de conjugarea a III-a[4] : **excotio* > *scoț*, **credeo* > *crez*, **rideo* > *rîz*, **cadeo* > *caz*, **vendeo* > *vînz*, **poneo* > *pui*, **exponeo* > *spui*, **quaereo* > *ceriu*, devenit apoi *cei*, prin analogie cu *sai*[5]. Aceste forme verbale, numite iotacizate, indiferent dacă provin prin evoluție fonetică normală sau prin analogie, se întîlnesc nu numai la persoana I indicativ prezent, ci și la alte moduri și timpuri, precum și la derivatele de la verbele respective. Sever Pop (*La iotacisation* ..., p. 284—285) constată că formele verbale iotacizate se întîlnesc în următoarele situații :

1) la persoana I a indicativului și conjunctivului prezent (*simț — să simț, scoț — să scoț, auz — să auz, crez — să crez, viu — să viu, pui — să pui, mori — să mori, cei — să cei, piei — să piei, sai — să sai*) ; la acestea noi am adăugat formele *ieș — să ieș, beș - să beș* ;

2) la persoana a III-a singular și plural a conjunctivului prezent (*să audă, să viie, să iașă, să ieșe*) ;

3) la gerunziu (*scoțînd, crezînd, puind, muind, ieșind*) ;

4) la participiul trecut, unde alterarea se datorează analogiei, și la toate timpurile compuse, precum și la mai mult ca perfect (*crezut, să fi crezut, crezusem*) ;

5) la perfectul simplu (*crezui*) ;

6) în derivate, cu ajutorul sufixelor *-tor, -toare, -tură* (*arzător, arzătoare, înghițitură*).

Se mai formează derivate și cu alte sufixe. S. Pușcariu (*Études de linguistique roumaine*, Cluj — București, 1937, p. 72, nota) citează derivate ca *crezare, crezămînt, pierzanie, ascuțime, ascunziș, arzoi* etc. (vezi și Al. Graur, *Tendințele actuale* ..., p. 208).

Multitudinea situațiilor în care apar formele verbale iotacizate demonstrează faptul că acestea au fost cîndva generale : „... le phénomène de la

[3] Avem în vedere aici numai tratamentul dentalelor urmate de iot, nu și celelalte transformări fonetice pe care le-au suferit cuvintele respective.

[4] Cf. G. Ivănescu, *Problemele capitale...*, p. 302, nota 1 ; Iorgu Iordan, *Limba română contemporană*, p. 456, nota 3.

[5] Cf. G. Ivănescu, *Problemele capitale...*, p. 298—299, Sever Pop, *La iotacisation...*, p. 306.

BDD-A24092 © 1985 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 16:59:36 UTC)

iotacisation a toutes les apparences d'avoir été général dans le passé de la langue roumaine" [6], iar pe de altă parte că ele sînt formele cele mai vechi din limba noastră, cele moștenite, cele etimologice[7].

De la formele latinești, în care dentalele erau urmate de iot, prin evoluție fonetică normală, s-a ajuns la formele verbale românești iotacizate prin următoarele faze: *excotio* > *scoțu* > $scoț^{u}_{1}$ > *scoț* sau *credeo* > *creḑu* > $creḑ^{u}_{1}$ > > *creḑ* > *crez* (persoana I singular) și *excotis* > *scoți* > $scoț^{i}_{1}$ sau *credis* > > *creḑi* > $creḑ^{i}_{1}$ > $crez^{i}_{1}$) (la persoana a II-a singular). Cînd, pe lîngă reducerea și apoi dispariția desinențelor *-u*, de la persoana I și *-i*, de la persoana a II-a, s-a mai produs și velarizarea sau durificarea africatelor dentale *ț* sau *ḑ* în cele mai multe graiuri dacoromâne, cu excepția graiurilor muntenești propriu-zise, formele de persoana a II-a singular $scoț^{i}_{1}$ și $creḑ^{i}_{1}$ au devenit *scoț* și *creḑ*, deci omofone cu cele de persoana I singular: „Așa se face că fenomenul n-a apărut în trecut și nu apare astăzi decît în acea regiune în care s-a produs velarizarea lui *e* și *i* prin *ț* și *dz* anteriori": sau: „Dar repet, fenomenul nostru nu este dependent numai de fenomenul fonetic al velarizării lui *țe, ți*, ci și de dispariția lui *i* și *u* finali sonanți, sau măcar de reducerea lui *u* la *ă*" [8]. Această omonimie era cu atît mai greu de suportat, cu cît, spre deosebire de alte limbi, ca franceza de exemplu, limba noastră nu folosește pronumele personale înaintea verbului, diferența de la o persoană la alta marcînd-o tocmai desinențele: „Les formes verbales iotacisées rendaient homonymes la première personne du singulier du présent de l'indicatif et du subjonctif avec la deuxième personne. Étant donné que le roumain n'emploie pas les formes du pronom personnel devant les formes verbales, comme c'est le cas pour le français, par exemple, le changement des consonnes atteintes par le développement phonétique déterminé par yod restait le seul moyen d'éviter cette homonymie" [9].

„Omonimia insuportabilă", ca să folosim terminologia lui Gilliéron, a creat necesitatea de a diferenția cele două persoane omofone, în avantajul clarității expresiei, pentru evitarea confuziei. Mijlocul de înlăturare a omonimiei a fost refacerea formei de persoana I, fie după modelul celorlalte persoane ale aceluiași verb, ca în cazul lui *văz*, înlocuit cu *văd*, prin analogie cu *vede, vedem, vedeți, văd*, sau *poci*, înlocuit cu *pot*, prin analogie cu *poate, putem, puteți, pot*, fie după modelul altor verbe ca *laud* sau *bat*, la care consoanele *d, t*, s-au păstrat nealterate, pentru că nu erau urmate de iot.

Pentru prima situație, acad. Iorgu Iordan observă: „Avem aici un caz interesant de aplicare a analogiei, în sensul îmbunătățirii și perfecționării gramaticii: formele «neregulate» (adică deosebite, prin aspectul lor fonetic, de cele simțite ca «regulate») se modifică în sensul punerii lor de acord, în ce privește tema, cu marea majoritate a formelor aceluiași verb" [10].

Pentru cea de-a doua situație, Sever Pop scrie: „Le remplacement des formes verbales iotacisées a été déterminé aussi par les faits suivants:

---

[6] Sever Pop, *La iotacisation...*, p. 292.

[7] Cf. S. Pușcariu, *Etudes...*, p. 69 și urm.; G. Ivănescu, *Problemele capitale...*, p. 274 și urm.; Sever Pop, *La iotacisation...*, p. 281 și urm.

[8] G. Ivănescu, *Problemele capitale...*, p. 285.

[9] Sever Pop, *La iotacisation...*, p. 314.

[10] Iorgu Iordan, *Limba română contemporană*, p. 456—457.

BDD-A24092 © 1985 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 16:59:36 UTC)

a) L'influence des formes verbales non-iotacisées pour des causes phonétiques, sur les formes iotacisées.

b) Les multiples formes verbales soit celles de l'ancienne couche latine, soit celles des verbes créés par le roumain ou empruntés à d'autres langues qui ne connaissent pas le phenomène du changement des consonnes à la première personne de l'indicatif (et du subjonctif) : d'où l'impossibilité pour les consonnes altérées à la première personne des verbes latins en *-eo* (*-io*) de maintenir cette situation.

c) La tendance toujours croissante du roumain à mieux distinguer ces formes verbales, tendance manifestée aussi par l'emploi de plus en plus frequent des suffixes verbaux *-ez* et *-esc*" [11].

Spre a simplifica expunerea, propunem denumirea de *analogie internă* pentru situația cînd o formă este refăcută după modelul celorlalte persoane ale aceluiași verb, și pe aceea de *analogie externă*[12] pentru situația cînd modelul îl constituie alte verbe.

Crearea formelor analogice, fie prin analogie internă, fie prin analogie externă, nu numai că a înlăturat omonimia despre care a fost vorba mai sus, dar a contribuit la simplificarea și sistematizarea paradigmei verbale, la normalizarea flexiunii : „..... în multe cazuri formațiile analogice consolidează caracterul sistematic al limbii și, prin urmare, îi dau o structură mai logică" [13]. Iar în altă parte, acad. Al. Graur arată că „luată în ansamblu, revenirea asupra iotacizării înseamnă simplificare. Dar această simplificare nu este totală, pentru că mai rămîn urme de iotacizare (de exemplu la gerunziu) și pentru că, la conjugarea a IV-a, majoritatea formelor comportă o consoană iotacizată" [14]. În același timp, prin refacerea analogică a acestor forme verbale al căror radical se termină și în română, ca și în latină, în *t* (*sc^t*), *d* (*aud*), *n* (*spun*), *s* (*ies*) se recreează analogic ceea ce a dispărut prin evoluție fonetică : „.... action inconsciente et commune des sujets parlants, action qui tantôt conserve ce qui est en train de disparaître, tantôt recrée ce qui est déjà disparu" [15]. Din cele spuse pînă aici rezultă că noi vedem în analogie un mijloc, un procedeu prin care se realizează tendința diferențierii formelor omofone. Aceeași părere o găsim și la G. Ivănescu : „Noi credem că fenomenul în discuție [apariția verbelor cu *-t*, *-d*] nu este un simplu fenomen de analogie, care, după cum am mai spus-o și altă dată, sînt facultative sau eventuale, ci este o analogie care s-a realizat cu scopul de a înlătura o omonimie insuportabilă, și deci trebuia să se realizeze cu necesitate. Ar fi deci un fenomen de analogie provocat de unul de diferențiere ..." [16].

În principiu vorbind, indiferent că e vorba de morfologia verbului sau a numelui, analogia este provocată de o cerință, de o necesitate, de o tendință ;

---

[11] Sever Pop, *La iotacisation...*, p. 314 ; cf. și G. Ivănescu, *Problemele capitale...*, p. 284.

[12] Cf. Alf Lombard, *Un phénomène de la morphologie roumaine : le rôle de l'analogie et la tendance à la différenciation*, în *Mélanges Mario Roques*, tome III, Paris 1952, p. 93 ; idem, *Le verbe roumain. Étude morphologique*, tome I, Lund, 1954, p. 220 și tome II, Lund, 1955, p. 1014.

[13] Al. Graur, *Studii de lingvistică generală. Variantă nouă*, București, 1960, p. 231.

[14] Al. Graur, *Tendințele actuale...*, p. 212.

[15] Ch. Bally, *Le langage et la vie*, p. 40, apud Iorgu Iordan, *Lingvistica romanică. Evoluție. Curente. Metode*, București, 1962, p. 331, nota 2 (despre analogie).

[16] G. Ivănescu, *Problemele capitale...*, p. 284.

BDD-A24092 © 1985 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 16:59:36 UTC)

ea nu poate fi însăși tendința, așa cum pare să rezulte din formularea lui V. Rusu din chiar titlul articolului *Din morfonologia graiurilor oltenești. Tendința de diferențiere și analogie* (în FD, VI, București, 1969); cf. însă Alf Lombard, titlul *art. cit.* la nota 12.

Dacă formele iotacizate reprezintă, așa cum am arătat, un stadiu vechi în limba noastră, la care s-a ajuns prin evoluție fonetică normală, formele care au fost refăcute prin analogie constituie un stadiu mai nou de limbă, o inovație a anumitor graiuri, preluată și de limba literară: „Nous croyons que ce territoire conserve le dernier reste de l'ancienne aire de la iotacisation, c'est-à-dire du passage de *d* à *z* à cause de *i* (*y*) qui le suit (lat. *audio* > roum. *auz*) et que le territoire où nous trouvons le *z* refait en *d* (*auz* devenu *aud* 'j'entends') doit être considéré comme la région innovatrice" [17].

Pe baza hărții 65 (*rîz*: *vînz*) din *Atlasul* lui Weigand, a hărților 111 (*eu văd*), 112 (*să nu vadă*), 114 (*eu aud*), 119 (*eu rîd*), 120 (*să rîdă*), 133 (*mă tund*) ale ALRM I, a hărții nr. 1 care însoțește studiul lui Sever Pop (*La iotacisation* ..., p. 294), precum și a hărților 36 (*văz, auz*), 44 (*tund, tunz, tung*) și 48 (*ucid, uciz, ucig*) întocmite de S. Pușcariu (*Limba română*, II. *Rostirea*, București, 1959), constatăm că aria iotacizantă a verbelor cu radicalul în *-d* este restrînsă, fiind redusă, în general, la graiurile de tip muntenesc. Se consideră, pe bună dreptate, că aceasta este o zonă arhaică, conservatoare, deoarece păstrează formele etimologice în *-z* (*auz, văz, crez* etc.). Faptul a fost cu putință datorită timbrului palatal al consoanei *z* în graiurile muntenești, ceea ce a permis diferențierea persoanei I de persoana a II-a singular: *eu auz — tu auzi, eu crez — tu crezi*[18]. În restul teritoriului dacoromân, producîndu-se durificarea consoanei în discuție, a apărut omonimia la cele două persoane (*eu auz - tu auz*), iar pentru diferențierea lor a fost nevoie de refacerea persoanei I, așa cum am arătat mai sus. Aria inovatoare este, în acest caz, destul de mare, cuprinzînd toate celelalte patru subdialecte dacoromâne. În scopul evitării omonimiei amintite, graiurile din această zonă au inovat în două direcții: unele și-au refăcut o formă cu radicalul în *d* (*cred, văd, tund*) etc., prin analogie internă cu formele celorlalte persoane (*crede, credem, credeți, cred*, sau *vede, vedem, vedeți, văd* etc.), altele, cu participiul în *-s*, și-au refăcut o formă cu radicalul în *-g* (*tung, ucig*), prin analogie externă cu alte verbe care au participiul în *-s*, iar persoana I singular a indicativului prezent în *-g*, de tipul *uns — ung, ales — aleg*: „Pe harta nr. 44, scrie S. Pușcariu, am însemnat aria de răspîndire a lui *tung* în loc de *tund*. E evident că în cazul acesta nu avem a face cu transformarea fonetică a lui *d* în *g*, ci cu înlocuirea lui *tund* printr-o formă nouă. După verbe ca *uns*, cu prezentul *ung*, s-a format de la *tuns* un prezent nou *tung*. Tot astfel s-au născut *ucig* și *purceg*, ca variante ale lui *ucid* și *purced*, din participiul *ucis* și *purces*, după modele ca *ales — aleg* etc." [19]; cf. și Alf Lombard (*Le verbe roumain*, II, p. 1 015), care, explicîndu-și fenomenul, după Tiktin, prin cauze fonetice (disimilarea *ĉ—d* > *ĉ—g*, în cazul unor verbe ca *ucig, purceg*), îl numește „gammatizare": „ ... la iotacisation se trouve remplacée par une «gammatisation»". Dacă am acceptat termenul iotacizare, cu toate că indică un proces

[17] Sever Pop, *La iotacisation...*, p. 293.
[18] Cf. Gr. Brâncuș, *Graiul din Oltenia*, în LR, XI, 1962, nr. 3, p. 254.
[19] S. Pușcariu, *Limba română*, II, p. 348.

BDD-A24092 © 1985 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 16:59:36 UTC)

fonetic, acceptăm, pentru paralelism, prin analogie, și pe acela de *gammatizare*; eventual putem numi gammatizate formele în *-g*, cu corectura că acestea s-au constituit prin analogie externă și nu sînt rezultatul unei transformări fonetice. Putem, prin urmare, prelua termenul, nu însă și explicația lui Lombard.

În privința răspîndirii geografice a acestora, ca și a celorlalte, pe baza hărții 133 din ALRM I și a hărții 44 din *Limba română*, II, de S. Pușcariu, rezultă că forma etimologică, iotacizată *tunz* face arie în Muntenia, sudul Dobrogei, estul Olteniei, sud-estul Transilvaniei, acoperind, în general, subdialectul muntean, forma refăcută prin analogie internă *tund* face arie în Moldova, în Transilvania nord-estică, centrală sud-vestică și în cea mai mare parte a Olteniei, iar forma refăcută prin analogie externă *tung* face arie în Banat, Crișana, Maramureș și nord-vestul Transilvaniei. După cum am arătat, zona celor două forme analogice *tund* și *tung* este inovatoare, în timp ce zona formei iotacizate *tunz* constituie o arie arhaică, conservatoare. Din acest punct de vedere, cea mai mare parte a Olteniei se încadrează în aria inovatoare, cu forma refăcută prin analogie internă *tund*, cu excepția unei zone de-a lungul Oltului, care face parte din aria conservatoare muntenească a formei iotacizate *tunz*. Aproximativ la fel stau lucrurile și în ceea ce privește verbul *a rîde*. După cum rezultă din WLAD, h. 9, 17, fonetismul etimologic *rîz* al ariei arhaice muntenești se întindea, la sfîrșitul secolului trecut, și în dreapta Oltului, într-o zonă care cuprindea, în sud, întreg fostul județ Romanați și o parte din sud-estul Doljului, iar în nord cea mai mare parte a județului Vîlcea, fără extremitatea lui vestică. În deceniul al IV-lea al secolului nostru, așa cum rezultă din ALRM I, vol. I, h. 119, 114, aria arhaică muntenească pare să se fi extins spre vest asupra părții răsăritene a Doljului. În sfîrșit, în deceniul al VII-lea al secolului nostru, pe baza NALR. Oltenia (material oferit de Ion Ionică, anchetator al NALR. Oltenia), sub influența limbii literare, fonetismele iotacizate *rîz, să rîz, să rîză* nu mai formează arie compactă decît în partea nordică a vechii arii, în Vîlcea, în timp ce partea sudică a vechii arii iotacizante oltenești a fost dezmembrată, acestea fiind înlocuite cu formele literare *rîd, să rîdă*, refăcute prin analogie internă cu celelalte forme ale paradigmei verbale — *rîde, rîdem, rîdeți, rîd*.

AU SUJET DE LA IOTACISATION DES VERBES ROUMAINS

RÉSUMÉ

Après quelques précisions terminologiques, l'article définit le phénomène de la iotacisation des verbes roumains, auxquels l'auteur ajoute encore une catégorie, celle des verbes latins au radical terminé en *s*, comme *exeo, uissio*, complétant ainsi jusqu'à six l'inventaire des consonnes des verbes latins qui ont subi le phénomène de la iotacisation : *t, d, n, r, l* et *s*.

La iotacisation de *s* a disparu de bonne heure des parlers daco-roumains, les formes iotacisées étant remplacées par celles refaites analogiquement, mais il est certain que le phénomène existait déjà dans les parlers de la Transylvanie de sud-ouest, pendant le XVIe siècle, d'où les „rudari" l'ont repris dans leur parler roumain, qu'ils ont appris dans cette région et qu'ils ont amené en Olténie à la fin du XVIe siècle et au début du XVIIe siècle, puisque le phénomène est présent même aujourd'hui dans le parler des „rudari" d'Olténie, dans les formes verbales *io ieș* (< lat. *exeo*) et *io beș* (< lat. *uissio*), parler auquel l'auteur a dédié toute une monographie, qui constitue d'ailleurs sa thèse de doctorat.

Conformément aux atlas linguistiques roumains, l'auteur a délimité, pour chaque consonne les aires archaïques iotacisantes, avec les formes étymologiques iotacisées, de même que les aires innovatrices, avec les formes refaites par analogie, tant pour tout le territoire daco-roumain, que pour toute l'Olténie, tout en suivant l'évolution des aires.

Craiova, Piața Gării
bl. E3, ap. 10

BDD-A24092 © 1985 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.31 (2026-11-26 16:59:36 UTC)